

FINNSAM

information

FINNSAM – Finnbygder i samverkan

nr 4 2016

årgång 22

ISSN 2000-9399

Nästa FINNSAM-information utkommer under april 2017. Manusstopp 1 mars 2017.

FINNSAM

Organisationen FINNSAM startades 1992 för att underlätta samarbete, forskning och samordning av finnskogsaktiviteter. Nätverket är öppet för alla som är intresserade av skogsfinnarnas kultur och historia. FINNSAM arrangerar årligen en vår- och en höstkonferens där finnskogsområden turas om att vara värdar. På det sättet får FINNSAM-medlemmarna stifta bekantskap med olika finnskogsområden i Sverige eller Norge. Vanligen arrangeras årligen även en vinterkonferens med arkiv- eller ämnestema. Regelbundet skickas medlemsbladet FINNSAM-info med aktuella rapporter, protokoll och nyheter.

FINNSAM håller också i olika projekt innefattande litteratur, byggnader, släktnamn, släktforskning och mycket annat. Mer information om FINNSAM hittar du på www.finnsam.org.

Plusgironr Sverige

646 27 77-1

Bankkontonr Norge, Hedmark Sparebank

1822.63.73213

Kassör, medlemsregister

Anette Norberg, Västra Vargträsk 13, SE-921 92 LYCKSELE
tel 076-763 20 15 e-post anette@vargtrask.one

Skogsfinsk bibliografi

Lars-Olof Herou, Gästgivargatan 12, SE-771 53 LUDVIKA
tel 0240-169 60, e-post loherou@gmail.com

Forskarförteckning

Christina Norbäck, Ödmansgatan 34, SE-662 34 ÅMÅL
tel 0046-70651 86 54, e-post kulturproducent@gmail.com

Ledningsgrupp 2016/2017

Ångermanland-Södra Lappland

Tord Eriksson, Tantogatan 71 läg. 00630, SE-118 42 STHLM
tel 08-668 55 74, e-post tord@kth.se
(suppl) Maarit Kalela Brundin, UMEÅ
<maaritkalelabrundin@gmail.com>

Mellannorrland

sammank. Maud Wedin, Bergalid 3, SE-791 32 FALUN
tel 023-228 64, e-post maud@finnbygden.se
(suppl) Kjell Nordqvist, Järbo <kjell.nordqvist@hos.sandnet.se>

Gävle-Dala/Orsa

Maths Östberg, V. Ösavägen 40, SE-822 91 ALFTA
tel 0271-10168, e-post finnskogsmuseet@swipnet.se
(suppl) Eva Jernqvist, Alfta <eva.jernqvist@gmail.com>

Bergslagen

Tor Eriksson, Västra Nobelgatan 22, SE-703 55 ÖREBRO
tel 019-140508, 070-8234425, e-post hummelgruvan1970@gmail.com
(suppl) Kenneth Norrgrann, Västerås <zinda@hotmail.se>

Tiveden

Lena Gribing, Anderstorp, SE-695 94 FINNERÖDJA
tel 0584-202 86, e-post lena.gribing@telia.com
(suppl) Jan-Erik Björk, Källby <janne.bjork1@telia.com>

Värmland

Christina Norbäck, Ödmansgatan 34, SE-662 34 ÅMÅL
tel 070 651 86 54, e-post kulturproducent@gmail.com
(suppl) Niclas Persson, Torsby <klemmetan@telia.com>

Norge södra Finnskogen

Birger Nesholen, Norsk Skogfinsk Museum
tel +47-900 29 447, e-post birger@skogfinnsmuseum.no
(suppl) Jan Myhrvold, Gjerdrum <jan@fennia.nu>

Norge norra Finnskogen

Mary G. Tangen, Nordholtvegen 34, 1349 TÖRBERGET
tel +47-906 31 384, e-post marygtangen@hotmail.com
(suppl)Steinar Vermundsdammen ste-vern@online.no>

Meddelande från redaktören

Julen står för dörren. Det innebär stress, julklappar, försäljningsrekord och överflöd. Men också kärlek, generositet, värme och gemenskap kring julgran och julbord. Kanske har tomten med sig några intressanta böcker om finnmarker och skogsfinsk kultur i sin säck? Flera sådana har kommit under senare år. Kolla också detta nummer av FINNSAM-info.

Ta tillfället i akt att varva ner, pausa och sjunka ner i favoritfåtöljen. Och planera gärna för deltagande i någon av de kommande konferenserna som arrangeras av FINNSAM nästa år. För undvikande av abstinensbesvär anordnar FINNSAM en konferens redan under februari. Tema är Gottlund och skogsfinnarnas betydelse idag. Konferensen håller hög klass vad avser innehåll och föreläsare. Och i början av juni bjuder normmännen in till konferens i Trysil. Ett område som jag besökte för över tio år sedan. Eller varför inte åka till höstens konferens i Los/Orsa. Dessa konferenser är som jag ser det givande på olika sätt: trevlig gemenskap, kontaktknytande möten, utflykter, berikande föredrag mm. Passa därför på att ta del av den lokala kulturen.

Jag vill också framhålla dina möjligheter att påverka FINNSAM:s framtid. Det kan du göra genom enkäten som fanns med i förra numret av FINNSAM-info.

*****

Innehållet i detta nummer:

- Inbjudan till vinterkonferensen i Västerås 24-26 februari, Tor Eriksson
- Inbjudan till vårkonferensen i Trysil 2-4 juni, Mary Tangen
- Minnessten över Nils Keyland, Arne Vannevik
- Uppgifter om läkekräd efterlyses, Anton Larsson
- Finnbygden 1947-1976 säljes, Arne Vannevik
- Ny bok om Rottnemon, Christina Norbäck-Lager
- Ny bok öSykkeldykk i Finnskog-mystikkö, Asbjörn Langmyr
- Ny bok öFinsk folktroö, Risto Pulkkinen, recension av Marja-Liisa Keinänen
- Nytryck av häftet öSkogsfinsk kolonisation i Stöde sockenö, Maud Wedin

Jan-Erik Björk

redaktör

Sjögrässtigen 4, SE-531 73 KÄLLBY
tel: 0510-54 13 04, e-post janne.bjork1@telia.com

Medlemsavgiften ska vara inbetald senast den 30 juni för att du ska få FINNSAM-info i obruten följd. Glöm inte att ange din mejladress.

Den som vill ha FINNSAM-info via post ska meddela detta till Anette Norberg.

Välkommen att delta på FINNSAM:s vinterkonferens i Västerås och Sätra Brunn den 24-26 februari 2017!

Vi firar Carl Axel Gottlunds födelsedag tillsammans med nutida sverigefinnar fredagen den 24 februari. Festligheterna äger rum på Best Western Ta Inn Hotell centralt i Västerås. Här håller konferensen till under fredagen och lördagen, vilket underlättar för dem som kommer resande från t.ex. Stockholm. Gottlund övernattade emellertid på Sätra Brunn under sin resa på väg till finnmarken 1817, och han passerade brunnen på hemvägen från Dalarna och Hälsingland. På söndagen gör vi därför en avstickare till kurorten Sätra Brunn med sina 300-åriga anor belägen i Sala kommun i Västmanlands län. Konferensen ingår dessutom i projektet öFinland 100 år, som en del av jubileumsfirandet.

Tema: *Carl Axel Gottlund och skogsfinnarnas historiska betydelse idag*

Preliminärt program

Fredagen 24 februari

16.30		Registrering och inkvartering på Best Western Ta Inn Hotell i Västerås
17.30	Mino Akhtarzand	Konferensen invigs och vi hälsas välkomna till Västerås, residensstad i Västmanlands län.
17.45		Information ges om sverigefinnarnas situation i Västmanlands län.
18.05	Erkki Vuonokari	Vi får en förklaring till sverigefinnarnas firande av Gottlunds födelsedag och även en kort presentation av sverigefinländarnas arkiv. Sverigefinska flaggan öhissas och sverigefinnarnas sång Satumaa framförs via Youtube.
18.30		Mikropaus
18.45	Niclas Persson	Ett porträtt tecknas av Carl Axel Gottlund och hans betydelse för skogsfinnarna i Skandinavien.

19.30 Vi äter middag som avslutas med kaffe och födelsedagstårta.
 21.00 Bo Westling Min tolkning av Gottlunds dagbok.

Samkvämet fortsätter i Gottlunds anda.

Lördagen 25 februari

08.00 Hotellfrukost

09.00 Lars-Gunnar K. B. Wiklund ó Västerås-student med intresse för värmlandsfinska.
 Larsson

09.30 Paneldiskussion I Gottlunds verksamhet bland skogsfinnarna.
 I panelen ingår Lars Lundin, Bo Westling, Niclas Persson och Erkki Vuonokari
 Samtalsledare är Leila Åsbäcken

10.15 Förmiddagskaffe med smörgås

10.45 Gunnar Larsson Finska bosättningar i Västmanland och Uppland.
 11.45 Bensträckare

12.00 Marko Lamberg Finnarna i Sverige under medeltiden.
 12.45 Lunch

13.45 Niina Hyrsky Information om Finlands ambassads medverkan i projektet öFinland 100 årö

14.05 Maud Wedin Skogsfinnarnas historia i Skandinavien
 14.50 Mikropaus

15.00 Marja-Liisa Hur förändrades synen på skogsfinnarnas språk och kultur från 1600-talet
 Keinänen till Gottlunds 1800-tal? När fick de nationalistiska strömningarna fäste?
 15.45 Eftermiddagskaffe med dopp

16.15 Jarmo Lainio Dagens sverigefinnar i Mälardalen

17.00 Paneldiskussion II Skogsfinnarnas historiska betydelse idag.
 I panelen ingår Seppo Remes, Marja-Liisa Keinänen, Jan Myhrvold och Maud Wedin.
 Samtalsledare är Maarit Kalela-Brundin.
 17.45 Seminariedagen avslutas

18.30 Finsk tvårättersmiddag med lite kantelemusik av spelman Johan Sobelius

20.30 Seppo Remes Till kvällens samkväm visas ett bildspel 2000-talets bilder från olika delar av
 Finland.

Söndagen 26 februari

08.00 Frukost på hotellet

09.00 Lennart Rohdin Den historiska bakgrunden till lagen om nationella minoriteter för
 sverigefinnarna i Sverige.

- 09.30 Birger Nesholen Den historiska bakgrunden till ölagenö om nationella minoriteter för skogsfinnarna i Norge
- 10.00 Vi dricker förmiddagskaffe och äter smörgås på hotellet.
- 10.30 Samåkning i egna bilar till kurorten Sätra Brunn.
- 11.15 Framme i Sätra Brunn delar vi upp oss i två grupper; Grupp 1 dricker först brunn och får sedan en visning av kurorten. Grupp 2 får först en visning av kurorten som avslutas med brunnsdrickning.
- 12.45 Lunch och sedan hemresa

Medverkande

- Akhtarzand, Minoo* Landshövding i Västmanlands län, Västerås
- Gäst, Hemlig*
- Hyrsky, Niina* Presttjänsteman vid Finlands ambassad i Stockholm
- Kalela-Brundin, Maarit* Suppleant för FINNSAM:s region Ångermanland ó södra Lappland, Umeå
- Keinänen, Marja-Liisa* Docent i religionshistoria vid Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet
- Lainio, Jarmo* Professor i finska vid Stockholms universitet och Sveriges representant i Europarådets expertkommitté för övervakning av den s.k. Minoritetsspråkskonventionen, Stockholm
- Lamberg, Marko* Professor i historia vid Stockholms universitet. Han har bland annat forskat om tidig finsk inflyttning till Sverige, Stockholm
- Larsson, Gunnar* Släkt- och hembygdsforskare med inriktning på västra Uppland och östra Västmanland, speciellt Simtuna härad, Fjärdhundra
- Larsson, Lars-Gunnar* Professor emeritus i finsk-ugriska språk vid Uppsala universitet. Just nu avslutar LG en större studie av sockenlapparnas språk, Uppsala
- Lundin, Lars* Landskapsarkitekt, filmare, författare och förläggare, Järvsö
- Myhrvold, Jan* Ordförande för norsk avdelning av Solør-Värmland Finnkultur-forening, specialist på skogsfinsk DNA-forskning, Gjerdrum
- Nesholen, Birger* Ledamot för FINNSAM:s region Norge södra Finnskogen, ämnesrådgivare till Norsk Skogfinsk Museum, Kirkenær
- Persson, Niclas* Forskare kring skogsfinsk migration vid Linköpings universitet (?), Torsby
- Remes, Seppo* Aktiv i sverigefinsk förening, fotograf, reseledare på finnskogen, Hallstahammar
- Rohdin, Lennart* Regeringens särskilda utredare kring frågan om den nationella minoriteten sverigefinnarnas framtid i Sverige, Gräddö
- Sobelius, Johan* Tidigare diakon i Södra Finnskoga församling i Värmland, numera diakon i Nikolai församling, Örebro

<i>Wedin, Maud</i>	Fil.dr. i kulturgeografi, ordförande i FINNSAM och ledamot för FINNSAM:s region Mellannorrland, Falun
<i>Westling, Bo</i>	ägnar sig tillsammans med sin hustru åt att ge ut skrifterna öTryckt i tidningen Dalpilenö med ögamla nyheterö från Dalarnas finnmarker, Köping
<i>Vuonokari, Erkki</i>	Arkivchef vid Sverigefinländarnas arkiv, Stockholm
<i>Åsbäcken, Leila</i>	Savolaxare med djupa rötter som flyttade till Sverige på 1970-talet, Torshälla

Arbetsgrupp för konferensen

Tor Eriksson, Kenneth Norrgrann, Seppo Remes och Maud Wedin.

Rapportskribenter och -fotografer

Tor Eriksson, Tord Eriksson, Lena Gribing och Seppo Remes.

Konferensvärd: Tor Eriksson

Samkvämsvärdinna: Maud Wedin

OBS! Respektera sista anmälningdag söndagen 5 februari 2017!

Anmälan, helst via e-post görs till:

Tor Eriksson

E-post: hummelgruvan1970@gmail.com

Adress: Västra Nobelgatan 22, 703 55 Örebro

Tel: 019-14 05 08 (hem) eller 070-823 44 25 (mobil)

Konferensavgift inkluderar mat och boende. Vi bor i enkelrum eller dubbelrum på Best Western Ta Inn Hotell, Ängsgårdsgatan 19. Det här är ett internationellt hotell som är beläget nära det mesta i Västerås. Till centralstationen är det 800 meter, vilket gör det lätt att åka tåg från exempelvis Stockholm. Till E18 är det ett par hundra meter, vilket gör det enkelt att ta sig hit med bil. Parkeringen är fri utanför hotellet. Givetvis ingår sänglinne, handdukar, städning och frukost i rumspriset.

Följande avgifter är baserade på att vi inte får några bidrag överhuvudtaget. Vi kommer nog säkert att få en del bidrag, men det är inte klart än hur stora de blir. Betala därför **inte** in några pengar vid din anmälan utan vänta med det tills jag hör av mig!

Hela konferensen, tre dagar (inkl. logi i dubbelrum och frukost)	2 500 kronor
Hela konferensen, tre dagar (exkl. logi och frukost)	1 700 kronor
Hela konferensen, tre dagar (exkl. middag, logi och frukost)	1 100 kronor
Två dagar (fr-lö, inkl. logi i dubbelrum och frukost)	1 900 kronor
Två dagar (fr-lö, exkl. logi i dubbelrum och frukost)	1 500 kronor
Två dagar (fr-lö, exkl. middag, logi och frukost)	900 kronor
Två dagar (lö-sö, inkl. logi i dubbelrum och frukost)	1 750 kronor
Två dagar (lö-sö, exkl. logi och frukost)	1 350 kronor
Två dagar (lö-sö, exkl. middag, logi och frukost)	1 050 kronor
En dag (fr, inkl. middag)	350 kronor
En dag (fr, exkl. middag)	50 kronor
En dag (lö, inkl. middag)	700 kronor
En dag (lö, exkl. middag)	400 kronor
En dag (sö)	200 kronor

Tillägg (för enkelrum)

200 kronor/natt

Härmed anmäler jag mig till FINNSAM:s vinterkonferens i Västerås 24-26 februari 2017

Namn _____

Adress _____

Telefon _____

E-post _____

3 dagar, inkl. logi i dubbelrum _____ 3 dagar, inkl. logi i enkelrum _____

3 dagar, exkl. logi _____ 3 dagar, exkl. middag och logi _____

2 dagar, inkl. logi i dubbelrum (fr-lö) _____

2 dagar, inkl. logi i dubbelrum (lö-sö) _____

2 dagar, inkl. logi i enkelrum (fr-lö) _____

2 dagar, inkl. logi i enkelrum (lö-sö) _____

2 dagar, exkl. logi (fr-lö) _____ 2 dagar, exkl. logi (lö-sö) _____

2 dagar, exkl. middag och logi (fr-lö) _____

2 dagar, exkl. middag och logi (lö-sö) _____

1 dag, inkl. middag (fr) _____ 1 dag, inkl. middag (lö) _____

1 dag, exkl. middag (fr) _____ 1 dag, exkl. middag (lö) _____

1 dag (sö) _____

Jag är vegetarian _____ Jag är diabetiker _____

Jag är allergisk mot t.ex. gluten, laktos m.m. _____

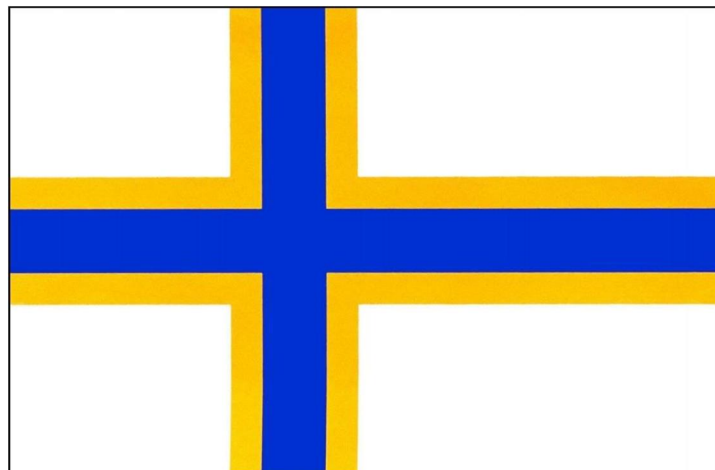
Jag vill dela rum med _____

Övriga önskemål _____

*Suomi
Finland*
100

Skandinavisk skogfinsk konferanse

Søre Trysil 2. – 4. juni 2017

Vi vil selvfølgelig markere at Finland fyller 100 år, og det er 25 år siden FINNSAM ble stiftet. Men fokus på konferansen, blir den skogfinske nrydningen av Søre Trysil, og hvordan den har satt sine spor i distriktet. Dette skal vises gjennom: Grendevandring, foredrag, spor i felt, "Vonfurustubben" i Lutnes og andre magiske tegn, originaldokumenter fra nrydterne, 2 Gottlundbibler, gamle klestradisjoner og ikke minst kransenedleggelse ved skogfinnemonumentet med påfølgende middag. Alle interesserte hilses varmt velkommen til en meget hendelsesrik og interessant helg!

PROGRAM :

Fredag 2 juni:

- Kl. 15.00 Fremmøte i Galåsen grendehus med enkel servering
- Kl. 15.30 Praktiske detaljer
- Kl. 16.00 "Skogfinnene i Søre Trysil" ved Bo Hansson**
- Kl. 17.15 Grendevandring i Galåsen ved Ellen Galaasen**
- Kl. 19.00 Middag i Grendehuset
- Kl. 20.00 Avreise til overnatting på Trysil Hyttegrend (15 km)

Lørdag 3 juni:

- Kl. 08.00 Frokost Trysil Hyttegrend
- Kl. 09.00 Avreise - Heldagstur m/buss i Søre Trysil**
- Kl. 09.30 Skjærberget: Kulturinnslag og foredrag.**
Vandring til skogsrieovn. Utstilling av klær.
Nybyggernes dokumenter og gjenstander.
- Kl. 12.30 Lunsj**
- Kl. 14.00 Lutnes: Vonfurustubben og magiske tegn.**
Finske bibler i grenda. Kaffe
- Kl. 17.00 Kransenedleggelse ved finnemonumentet**
Middag på Oddheim, Lutnes.
- Kl. 20.00 Avreise m/buss til Trysil Hyttegrend

Søndag 4 juni:

- Kl. 08.00 Frokost, Trysil Hyttegrend. Avreise til Galåsen.
- Kl. 09.30 "Finnskogen Natur og Kulturpark" ved Kristian Bjørnstad**
"Litteraturtradisjonen i Søre Trysil" ved Torbjørn Bakken
"Grega kvinnfolk" ved Tove Lie
- Kl. 11.30 FINNSAM årsmøte**
- Kl. 13.00 Lunsj og avslutning

Hvis vi får påmelding før den 31 mars 2017, kan vi garantere et meget rimelig og trivelig opphold inkl. frokost på Trysil Hyttegrend, ved Trysilelva, 15 km nord for konferanseplassen på Galåsen.

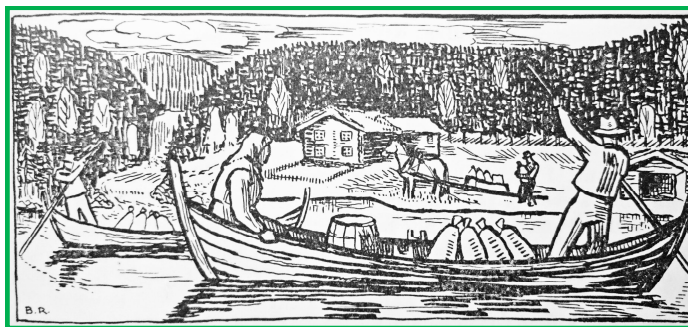
Arrangører: Søre Trysil Historielag, Galåsen Grendelag, Landsjøåsen Vel, Skjærberget Ungdomslag, Ungdomslaget Samhold Lutnes, Tørberget Historielag, FINNSAM.

Deltakeravgifter:

Deltakelse hele konferansen med mat inkl. dobbeltrom	1.200 kr
Deltakelse hele konferansen med mat inkl. enkeltrom (antallet enkeltrom er begrenset så noen kan måtte bo på annen plass)	1.500 kr
Deltakelse hele konferansen med mat . uten overnatting	700 kr
Deltakelse en dag (avhenging av dag)	100 . 400 kr

Avstander til Galåsen:

Mora, Kongsvinger	ca 17 mil
Borlänge, Karlstad, Oslo	ca 24 mil
Västerås, Örebro	ca 35 mil

Reisebeskrivelse:

Dalarna via Torgås/Rörbäcksnäs . like etter Østby tollstasjon (vei mot Plassen)

Värmland via Långflon . rv 26 i Plassen (skilt mot Østby)

Oslo: E6 . Kolomoen, følg skilting til Trysil, rv25 til Østby, . ta av til høyre, veg skiltet til Plassen.
(Galåsen ligger 8 km etter grusveg, mellom Plassen og Østby)

Anmeldelse snarest mulig til Mary Tangen! Helst før den 31 mars 2017:

→ marygtangen@hotmail.com eller +47 906 31 384 eller Nordholtvegen 34, NO-2429 Tørberget.
Oppgi navn, epost adresse, hvor lenge du deltar, hvis du vil overnatte og hvordan du ønsker å bo.

Velkommen til Trysil Hyttegrend Øråneset

Hytter - Motell - Camping Vandrerhjem

Øråneset er nærmeste nabo til en av Skandinavia's beste fiskeelver.

- 2 km sør for Trysil sentrum -

TRYSIL
HYTTEGREND

www.trysilhytte.com

Hytter

Hyttene på Trysil Hyttegrend har god standard og passer for familier som ønsker naturopplevelser langs elva eller i fjellet. I hyttene er det fra to til seks senger.

«Koia» ligger like ved Trysilelva.

Hver hytte har praktiske løsninger slik at familien får gode soveplasser. Bad med dusj, stue med peisovn. TV. Alle hytter har også mikro. Ved elvekanten er det samlingsplass med lekeplass, gapahuk, finsk vedfyrtd badstue og grillstue med plass til 20 personer.

«Løa»: 300 år gammel låve som leies ut som selskapslokale med plass til ca. 45 personer.

«Sørstu» er en av 10 hytter med 4-6 sengeplasser.

Trådløs
internett-
oppkobling
på hele
området!

www.trysilhytte.com

Motell

Nytt motell/vandrerhjem med 10 soverom med 18 sengeplasser. Infrarød badstue. Rimelig og bra boalternativ for 1-2 personer og grupper.

Motellet med Trysilfjellet i bakgrunnen

Camping

Liten og idyllisk campingplass beliggende ved Trysilelva. Plass til campingvogn og bobiler. Begrenset med teltplasser. Nytt sanitæranlegg i kombinasjon med motellet.

Velkommen til oss

Vertskapet Marit og Bjørn Brenneng ønsker velkommen både camping-, motell- og hyttegjester.

www.trysilhytte.com

Minnessten över Nils Keyland i Lekvattnet

På midsommardagen 2016 avtäcktes en minnessten över finnskogsforskaren Nils Keyland på Lekvattnets hembygdsgård Karmenkynna. Sedan ordföranden i Lekvattnets hembygdsväring Jo Grön Husmo hälsat välkommen följde stämmingsfull kantelemusik av Tanja Kortelainen. Monica Björklund från Torsby Finnskogscentrum talade om Nils Keylands verksamhet. Hon uppmärksammade särskilt hans omfattande insamlingsverksamhet i samarbete med Artur Hazelius, Skansen och Nordiska museet men också hans omfattande författarskap t.ex. boken Svensk allmogekost. Hon tackade särskilt initiativtagaren och donatorn Ragnar Blomqvist. Stenen hade placerats i en skogsdunge till vänster om uppfarten och i anknytning till den stig som förbinder Torsby Finnskogscentrum med hembygdsgården. Bredvid stenen hade under invigningen placerats det kända fotot, där Nils Keyland sitter på en sten taget samma sommarsöndag som han gick bort i juli år 1924.

Nästa talare var Anders Mattsson, son till Ludvig Mattsson, som var Keylands följeslagare under insamlingsturerna. Han avslutade sitt tal med att låta täckelset falla och invigde därmed stenen. Efter ytterligare kantelespel och sång av Tanja Kortelainen avslutades den stämmingsfulla högtiden med att Ragnar Blomqvist ó själv född i Lekvattnet men som i unga barnaår flyttade till Mangskog berättade mera om tankarna bakom donationen.

Arne Vannevik

Uppgifter om läkekräd efterlyses

Jag läser Jägmästarprogrammet på SLU, Umeå. Just nu läser vi kursen "skogshistoria" och har fått i uppgift att luska fram så mycket information som möjligt kring läkekräd som fanns förr i tiden. Ett exempel är ju tandvårkstallar som sägs ha funnits spritt över stora delar av landet. Även träd som botade engelska sjukan sägs ha funnits.

Problemet med detta ämne är att källor är väldigt ovanliga då det var lite hysch-hysch kring vad som pågick. Ni känns som rätt personer att prata med kring detta. Vet något kring detta får ni jättegärna ringa mig, maila källor kring detta, eller slussa mig vidare till någon som kan tänkas ha mer information. Läraren (Lars Östlund) förväntar sig källor från kunnigt folk då han vet hur svårt det är med vetenskapliga källor kring detta. Saker som kan vara intressanta är själva ritualen/proceduren vid trädet, ramsor, vilka typer av läkekräd det fanns, vad allmänheten tyckte om dessa träd osv.

Hoppas vi hörs!

Med vänlig hälsning Anton Larsson
Jägmästarkurs 12/17

Telefon: 073-0555121

--- O ---

SÄLJES

FINNBYGDEN 1947 ó 1976

Komplett svit 118 nr i nio vackra klotband.

Register 1947 ó 1976 medföljer liksom faksimilutgåvan av Finnbygden 1924 ó 29 (11 Nr i mapp).

Anbud per e-post (arne.vannevik@telia.com), brev eller telefon senast 31 dec. 2016. Därefter auktion mellan de tre högsta anbudsgivarna.

Arne Vannevik

Ny bok om Rottneumon av Christina Norbäck-Lager

Jag skrivit en bok om min barndoms hembygd Rottneumon. Den berättar lite historik om området, dagböcker som tullare skrivit före, under och efter kriget samt om min uppväxt. Vilka som var mina lekkamrater och vad gjorde vi. Jag är en bland de få som finns kvar som kan berätta om den tiden.

Både jag och boken fanns med på bokmässan i Torsby under våren och vid bokbordet under Finnskogsdagarna i Svulrya i år.

Boken heter öRottneumon. En försvunnen gränsstation i västra Värmland.ö
Den kostar 150 kr + 42 kr i svenskt porto och 84 kr i norskt porto.

Hälsningar

Christina Norbäck-Lager

Hej i hösten!

I förgår kom en norrman förbi, Asbjørn Langmyr, med en ny bok om Finnskogen. Jag tog hand om en låda och tänkte att Norden- och Finnskogsvänner kunde vara intresserade nu inför stundande jul och av eget intresse.

Boken är inbunden, i 4-färg och är en sorts kulturguide utmed gränsen. Upplagd som öcykelbokö, men man behöver inte cykla när man läser i

Pris 250 kr/st.

Bästa hälsning: Bengt/Heidrums.

PS. Om ni tar upp beställningar kan jag leverera rätt antal, eller om det görs individuella beställningar går det också bra!

Finsk folktro – ny bok av Risto Pulkkinen

Nyligen har utkommit en bok om finsk folktro. Den är författad av Risto Pulkkinen. Nedan följer en recension av Marja-Liisa Keinänen.

New Glimpses at Finnish Indigenous Religion and Folk Beliefs

Pulkkinen, Risto 2014. *Suomalainen kansanusko. Samaaneista saunatonnttuihin*. Helsinki: Gaudeamus. Ill. Maps. ISBN 978-952-495-340-5.

Religious studies scholar Risto Pulkkinen's volume is an ambitious enterprise, doing more than the actual headline, *Finnish Folk Belief*, at first sight promises. In fact, the book not only covers what is usually understood as folk belief, i.e. the non-Christian popular traditions of the nineteenth and early twentieth centuries, but also the ancient, pre-Christian religion, as suggested by the subtitle, *From Shamans to Sauna Goblins*. The author's aim is thereby to reconstruct the pre-Christian indigenous worldview and religion of the Finns and to describe the changes and gradual transformation into 'folk belief' due to Christian influences. The author uses the term 'folk belief' in two different senses, both of them quite unconventional. As the title of the book implies, his broader definition includes both indigenous ('ancient') religion and later folk belief. It is unclear, however, why the author has chosen this unconventional definition, which might create confusion among the readers. Also, Pulkkinen's narrow definition of 'folk belief' as the amalgamation of folk belief and vernacular Christianity is somewhat puzzling. The author does not give any explanation for this terminological choice, but it probably is an attempt to supersede the problematic dualism dividing folk belief from Christianity. This is quite commendable, but it might have been wiser to choose another term to denote this religious conglomeration in order to avoid confusion.

Pulkkinen's book is largely based on his university lectures and is meant to serve as a basic

textbook on ancient Finnish religion and folk belief, but it also addresses the wider audience outside the academy. His overview starts with a reconstruction of the proto-Uralic cosmography and worldview, traces of which can be found in Finnish mythology. Following the traditional approach of his predecessors, he then takes the Finnish reformist Mikael Agricola's 'list of gods' from 1551 as his point of departure when describing the ancient pantheon of Finns, or rather, those of the Tavasts and Karelians. The miscellaneous beings listed in this record are presented under the heading 'The Otherworld', which is somewhat surprising since the author admits that the dualistic distinction between this world and the otherworld was not straightforward. In spite of this awareness, he incorporates the dualistic model into the headline and classifies the superhuman agents along these dualistic lines. This chapter would have benefited from taking into account Lotte Tarkka's insightful studies on the otherworld and its symbolism, but her work is not mentioned among the cited literature.

Agricola's record is an invaluable source on Finnish indigenous religion, but it – as well as the very notion of 'folk belief' – directs scholarly attention in particular towards mythology and beliefs. The author is well aware of the problematic aspect of the last element of the term, 'belief', and problematizes it in his chapter on definitions. In spite of this, the cognitive side of religion is privileged in his book. A great deal of attention is allotted to reconstructing the Finnish worldview and to exploring the proto-Uralic worldview. Napolskikh's reconstruction of the proto-Uralic worldview can of course serve as an interesting source of inspiration, but in addition to it being quite schematic, it also has limited interpre-

tative value and there is an overarching risk of over-systematisation. Research today holds that ideas and beliefs are usually not well articulated in indigenous (and lived) religions, and therefore, they do not tend to form a neat, logically coherent system of ideas. This being the case, a strong emphasis on the cognitive aspects risks making the presentation of what we might call indigenous religion somewhat unbalanced, since practice tends to be more central in this type of religion and it is practice that gives the ideas a logical coherence. This is not to imply that a discussion of religious practice is lacking in the book; rather, it is not given the weight it deserves. For example, Chapter 8, *Magic in practice*, presents some important ritual practices, even though the usage of the term 'magic' in the book and the categorisation of practices as either benevolent or damaging is somewhat problematic.

In the preface, Pulkkinen asserts that the book does not make an independent contribution to research, but rather it should to be viewed as a summary of the state of field. According to him, the interpretations presented are largely agreed upon by scholars. However, in some instances he allows scope for his own speculations and those of others. He justifies his resorting to speculation – which to my mind is not limited only to a few instances – somewhat offhandedly as a way of enhancing the reader's interest in the topic at hand. Given the fact that the volume is meant especially for undergraduate students and non-specialists, his speculations may be problematic if not ill-advised, as a new-beginner lacks the tools for a critical appraisal of the theories and interpretations presented in the book. As the running text lacks references, with the exception of several concrete instances, it is difficult for a non-specialist to distinguish between generally accepted knowledge and speculation. Moreover, it would also have been important to clarify and problematize the value of different source categories for the study of ancient religion and folk beliefs, for instance place names, rock paintings and modern fiction. Unfortunately, this is not the case and the reader is not informed, for instance, as to why certain rock (and Sámi drum figures) should be interpreted as souls of the dead descending into the land

of the dead or as depictions of altered states of consciousness (pp. 151 & 242).

Even a scholar who is fairly familiar with the topic and the source materials might find it difficult to evaluate the source value of the folklore materials included in the book. This concerns, for instance, the data related to Forest-Finns living in Central Scandinavia, which is allotted a central position in Pulkkinen's book, but which can be viewed as problematic in several respects. The description of mummifying the corpse of a dead family member by smoking it in the sauna can be mentioned as one dubious example. Pulkkinen judges this piece of information as reliable (p. 202), but it seems that he has obtained his evidence from J.V. Palmqvist's dissertation in *History of Religions* (1924), which is marred by serious problems with respect to sources. Palmqvist, who did not know Finnish, served as a vicar in Värmland, and his informants included such local authorities as a vicar and a churchwarden. It seems to me that they probably would have viewed local legends about the 'peculiar' practices of the old Finns with a certain amount of bias.

Since the book addresses new beginners and non-specialists outside the academy, in my mind it makes it a scholar's responsibility to be particularly critical of the knowledge he/she produces, since educated guesses gradually turn into facts in the complex transmission process they will be subjected to.

The author allots special attention for the so-called Forest Finns in his book, which is quite natural given his prior interest in this group. In Finnish scholarship, Finn Forests, especially in Värmland, have traditionally been regarded as an isolated reservoir, which preserved the Finnish language and cultural traditions from the 16th to the 17th centuries. The Forest Finnish materials therefore have constituted an important source for making philological and cultural comparisons. Pulkkinen reinforces the conventional, but quite misguided, view of Finns being isolated in the backwoods of central Scandinavia when he claims on several occasions that Finns lived in 'a vacuum'. This common view has been challenged by Swedish scholars throughout the 20th century, who have argued that Finns were from the very

beginning deeply involved in the local communities and the larger society.

This supposed isolation has served to explain the assumed uniqueness of the Forest Finn culture. Pulkkinen contributes to this prior exoticisation of the Forest Finns. This is particularly conspicuous in his discussion of their ideas and practices related to death. The author claims that Finns in central Scandinavia, having lived 'in a linguistic and cultural vacuum', particularly excelled in corpse-magic and were to a much higher degree preoccupied with it than their Swedish neighbours or the Finns in the motherland (p. 318). Even in this case, though, we have reason to doubt the reliability of his sources.

Pulkkinen's ambition was to produce an updated textbook on ancient Finnish religion and folk belief. The book allots much attention to ancient religion, which probably can be explained by the author's prior research interests, i.e. the indigenous religion of the Sámi and other northern Finno-Ugrian groups. Because of Pulkkinen's evolutionary approach, the later folk beliefs serve

primarily as a source for the reconstruction of indigenous religion instead of being studied in their own right and in their actual context. The question is if this emphasis on ancient religion is the most expedient one given the fact that several seminal studies on Finnish mythology and indigenous religion already exist, for instance Anna-Leena Siikala's *Mythic Images and Shamanism: A Perspective on Kalevala Poetry* and Lauri Honko's broader Finno-Ugrian studies included in *The Great Bear* and his numerous encyclopaedia entries, not to mention Juha Pentikäinen's work within this field.

Even though Pulkkinen's volume can serve as a useful outline of the ancient Finnish worldview and indigenous religion, there still is an urgent need for an updated, comprehensive synthesis of research on folk belief when using this term in the traditional sense to denote the traditions of 19th and early 20th century Finland.

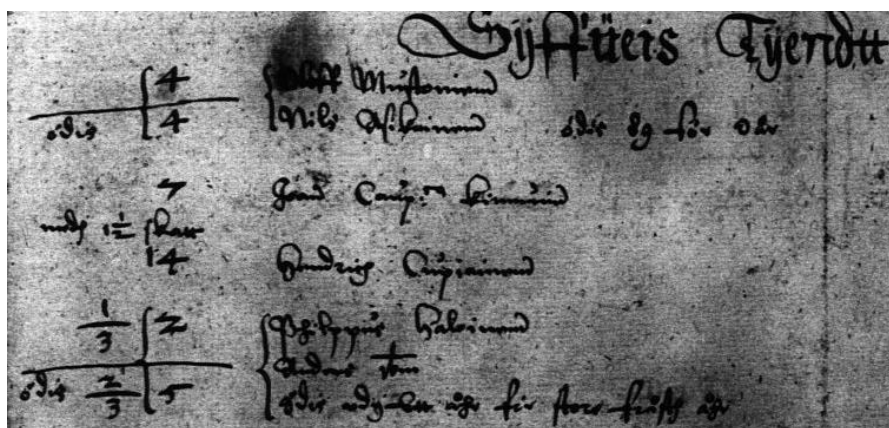
Marja-Liisa Keinänen

--- O ---

finna.fi

Detta är en hemsida för gemensam sökning i arkivens, bibliotekens och museernas material. Jag kom över den av en slump.

Sökfunktionen på hemsidan kan också användas för att navigera sig fram till originaldokument i finska riksarkivet. Men det kräver att man vet vad källorna heter på finska. En slagning på Pien-Savon tarkastusmaakirja ger tillgång till revisionsjordböcker för Lill- Savolax. Nr 6600 avser år 1589 etc.

En bild från Rantasalmi fjärding och Syväis tionde. Här syns några skogsfinska släktnamn som Mustoinen, Asikainen, Kauppoinen, Haloinen m.fl. /Jan-Erik Björk

***I januari 2017
utkommer nytryck av***

Den skogsfinnska kolonisationen i Stöde socken

Av *Maud Wedin*

ISBN: 978-91-88644-36-7

Finnbygdens Förlag, Falun 2017

i samarbete med finskt förvaltningsområde i Sundsvalls kommun

Häftet kommer att säljas via

Finnbygdens Förlag, Maud Wedin

Bergalid 3, 791 32 Falun

Tel: 023-228 64, 070-692 28 64

E-post: maud@finnbygden.se

Hemsida: www.finnbygden.se/forlag

Den skogsfinnska kolonisationen i Stöde socken

Maud Wedin